VSS

ВСС - 13988 / 17.10.2026

От: Димитър Лещаков
Изпратено: 16 октомври 2026 г. 18:39
До: vss@vss.justice.bg
Относно: отговор на въпрос на СБА, на основание чл. 15 от Правилата за произвеждане на избори на членове на ВСС от съдиите, прокурите и следователите

Отговори на първоначални и допълнителни въпроси,
поставени от Съюз на българските адвокати,
на основание чл. 15 от Правилата за произвеждане на избори на членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите

Отговор на въпрос № 1: Прозрачността на работа на Комисиите по професионална етика в отделните звена на съдебната власт би могла да бъде подобрена само и единствено в рамките на закона. Отстраняването на възможните различия по отношение на използваните критерии, различията в начините на работа и сроковете за произнасяне са част от начините за това. Ефективността и законосъобразността на работа биха могли да бъдат подобрени чрез постоянно поддържане на най-високо и адекватно ниво на познаване на закона от членовете на тези комисии и своевременно изпълнение на възложените им правомощия.

Отговор на въпрос № 2: Подобряването на прозрачността и възможностите за контрол върху прилагането на принципа за случайно разпределение е възможно най-вече, но не само, в рамките на предвидените за това правила в устройствения закон – Закона за съдебната власт, включително по отношение на Прокуратурата на Р България – правилата по Глава шеста „Прокуратура“ на този закон.

Отговор на въпрос № 3: Считам, че гласуванията на отделните членове на Висшия съдебен съвет следва да бъдат съобразени с морала, закона и надлежно установените данни. Немотивирани предложения на главния прокурор на Р България не следва да бъдат подкрепяни. Мнението и позицията на главния прокурор не следва да бъдат, а и не са, задължаващи и задължително обвързващи за начина на гласуване на отделните членове на Прокурорската колегия на ВСС.

Отговор на въпрос № 4: Считам, че изборът на поредния главен прокурор на Р България следва да бъде открит, с даване на възможност за отговор на всички поставени му въпроси от лица, организации и сдружения, обоснован от отделните членове на ВСС и проведен по процедура и начини, които стриктно да бъдат съобразени със закона. Главният прокурор на Р България следва да демонстрира почтеност и етичност във взаимоотношенията, да е убеден в необходимостта от постоянно отстояване на независимостта на съдебната власт и на Прокуратура на Р

България, да не е податлив на неправомерни или неетични въздействия, да има положителна обществена репутация, да отстоява собствените си позиции и мнения, да притежава задълбочени правни познания, управленски потенциал и множество други умения и положителни морални качества. Наличието на множество кандидати предпоставя възможност за най-добър избор.

Отговор на въпрос № 5: Нямам практически професионален опит и не съм бил съпричастен към ползването на механизма за разследване на главния прокурор. Поради това не бих могъл коректно да обсъждам този механизъм и да правя предложения за промени.

Отговор на въпрос № 6: Обстоятелствата по случая „Мартин Божанов“ не са ми надлежно известни и поради това не бих могъл да взема надлежно отношение по тях. Членовете на Висшия съдебен съвет не следва да се ползват или да участват в нерегламентирани, неморални и неетично функциониращи мрежи за влияние. Данните и съмненията за такива участия следва да бъдат надлежно и своевременно проверявани. Препятстването на подобни неморални практики би било най-ефективно чрез вземане на бързи, съобразени със закона и известявани на обществото категорични действия.

Отговор на въпрос № 7: Законът указва задължителните указания на прокурори от горестоящи прокуратури да бъдат писмени. Правилата по приемане на отводи и самоотводи и относно промяната на подследственост са уредени в закона и следва да бъдат стриктно спазвани.

Отговор на въпрос № 8: За изпълнението на решенията на Европейския съд по правата на човека бих могъл да допринеса най-вече чрез мотивиране на прокурорите да познават тази съдебна практика и стриктно да я съобразяват в служебната си дейност, включително предвид същността на посочените във въпроса решения на Европейския съд по правата на човека - при съблюдаване ефективността на разследванията и гаранциите за независимост на разследванията.

Отговор на въпрос № 9: Членовете на Висшия съдебен съвет следва да съблюдават стриктно спазване на закона и да предприемат действия по защита на накърнени права на адвокати само в рамките и съобразно дадените им от закона възможности за това. Съобразно конкретното нарушение, българското законодателство е регламентирало различни способи за защита на накърнени права на адвокати – съдебен, инстанционен или служебен контрол върху актове и действия на магистрати. Възможността за дисциплинарна отговорност, предвид горепосоченото, е обусловена и от извършения съдебен или инстанционен контрол за законосъобразност на оспорвани действия или бездействия.

Отговор на въпрос № 10: Разследванията по досъдебни производства, които продължават в неразумни срокове, следва да бъдат надлежно и своевременно индивидуализирани и решавани приоритетно, чрез определяне на причините за забавяне на разследването и полагане на усилия за отстраняване на тези причини, а по възможност и чрез методическа помощ, в рамките и съобразно законовите възможности за това. Действията по съблюдаване разумността на срока за разследване са най-вече процесуални – по НПК, а възможностите на ВСС в тази насока касаят по-скоро създаване на условия за нормална натовареност и професионално изпълнение на възложените задачи, а при съществени и надлежно установени нарушения са възможни и дисциплиниращи мерки и въздействия.

Отговор на въпрос № 11: Публичните изявления на говорители на звена от съдебната власт, на наблюдаващи прокурори, на административни ръководители на звена от съдебната власт и други магистрати следва да не нарушават презумпцията за невиновност. Въпросите за възможност за реализиране на дисциплинарна отговорност следва да бъдат решавани съобразно закона и индивидуално, предвид надлежно установените данни за отделните случаи, нарушители, засегнати права и лица, последствия.

Отговор на въпрос № 12: Считам, че след формиране на новия Висш съдебен съвет ще следва своевременно да бъдат предприети действия за назначаване на административни ръководители на звена от съдебната власт, където няма назначени такива, при стриктно спазване на законовите възможности за незабавност, правилност и законосъобразност на избора.

Отговор на въпрос № 13: Публикуването на информация за дисциплинарни производства е възможно само при стриктно спазване на предвидените в закона процедури и възможности – Глава шестнадесета „Дисциплинарна отговорност“ на Закона за съдебната власт, други разпоредби от устройствения за съдебната власт закон, Закона за защита на личните данни и множеството други законови и подзаконови нормативни актове. Детайлността на информацията в съществуващите публични регистри би могла да бъде завишена, но само в рамките и възможностите на закона и съобразно изискванията за защита на всички засегнати и заинтересовани лица и организации.

Отговор на въпрос № 14: Съдържанието на атестациите на магистратите е обусловено от законовите изисквания за това, предвидени в съответния раздел на Глава девета „Статут на съдиите, прокурорите и следователите“ от ЗСВ. Очакваните законови промени по отношение на атестирането следва да бъдат своевременно съобразени и приложени.

Отговор на въпрос № 15: Взаимодействието и решаването на спорове за компетентност с Европейската прокуратура следва да бъдат извършвани и разрешавани само и единствено съобразно закона, мотивирано и по начин, който да не провокира съмнения за действителните цели, за наличие на пристрастност или необективност. Няма пряка компетентност на ВСС по отношение на тези спорове.

Отговор на въпрос № 16: Считам, че членовете на Висшия съдебен съвет следва внимателно да подбират и преценяват възможностите за контакти между тях и други лица, да не участват в срещи, от които да са възможни изводи за тайнственост, неморалност, неетичност или целене на задкулисни действия и последствия.

Отговор на въпрос № 17: Особените мнения на членове на ВСС следва да бъдат оповестявани при стриктно спазване на актуалния закон и възможности за това. Считам, че особените мнения следва да бъдат заявявани открито, съобразно законовите процедури и правила и не виждам проблем при наличие на лична убеденост и надлежна законова предпоставка, такива особени мнения да бъдат вземани. Възможността за публикуване на индивидуални отчети за дейността на отделните членове на ВСС адмирирам, годишно или на други подходящи периоди.

Отговор на въпрос № 18: Отводите по процедури по причини за възможни съмнения за служебна или друга зависимост намирам за обосновани и такива следва да бъдат правени своевременно и мотивирано, с цел избягване на всякакви съмнения за необективност, пристрастност или заинтересованост.

Отговор на въпрос № 19: Не заемам административна длъжност.

Отговор на въпрос № 20: Заеманата от мен длъжност от 2005 г. е прокурор в апелативна прокуратура.

Отговор на въпрос № 21: Участието ми в процедурата за изборен член на ВСС от квотата на прокурорите е по предложение на прокурори от АП – Велико Търново, ОП – Велико Търново и РП – Велико Търново. Професионалните ми отношения с предложителите са законово регламентирани.

Отговор на въпрос № 22: Статистическата отчетност за видовете и броя прокурорски актове – част от които са постановленията за отказ да бъде образувано досъдебно производство, следва да бъде известна, като част от отчетността на дейността на Прокуратурата на Р България и на отделните прокуратури, включително и по отделни параметри на проверяваните лица и видове престъпления, съобразно обективните възможности за това и закона. Контролът върху всички актове и действия на прокурори, не само спрямо постановленията за отказ да бъде образувано досъдебно производство, следва да бъде ефективен и съобразен със закона. Правилата за

проверка и възможността за ефективен контрол, включително съдебен, следва да бъдат съобразени и регламентирани от законодателя.

Отговор на въпрос № 23: Отговорът на този, най-общо зададен, въпрос и липсата на конкретност обуславя краткия отговор за това, че правата на пострадалите, обвиняемите, подсъдимите, защитниците, повереницте и другите лица и страни в съдебни или досъдебни производства следва да бъдат съблюдавани съобразно закона и волята на законодателя.

Отговор на въпрос № 24: Възможностите за функциониране и преразглеждане на взети решения от органи с изтекъл мандат следва да бъдат съобразени с Конституцията и законите на страната ни, с решенията на Конституционния съд и Съдът на Европейския съюз. Не считам, че цитираното във въпроса решение е пряко и категорично относимо към възможностите за задължително ревизиране, отмяна и/или преразглеждане на значителен брой решения на Прокурорската колегия, предвид датите на произнасяне и решаване, същността, решаващия орган или други общи критерии.

Отговор на въпрос № 25: Влезлите в законна сила актове на Върховния касационен съд, както и на всеки български съд, са задължителни за изпълнение.

Отговор на въпрос № 26: Считам, че тълкуванията в нарушение или заобикаляне на закона са недопустими, включително и по отношение на предвидените в закона срокове за временно изпълнение функциите на главен прокурор.

Отговор на въпрос № 27: Досъдебните и съдебните наказателни производства по обвинения за корупция по „високите етажи на властта“ следва да бъдат приключвани приоритетно, при стриктно спазване на закона и правата на засегнатите лица и високия обществен интерес и обществени очаквания за справедливост. Възможностите на ВСС по отношение на тези обстоятелства са свързани най-вече с осигуряване на надлежна квалификация и обучения на магистратите, познаване на съдебната практика, нормална натовареност, независимост и професионализъм в работата.

Отговор на въпрос № 28: Досъдебните и съдебните наказателни производства, по които биват решавани въпросите по отговорността на обвиняемите или подсъдими лица и законосъобразността на мерките за процесуална принуда, не следва да бъдат провеждани в нарушение на законовите правила, процедури и основания. Законовите гаранции за спазване на закона са предвидени в самия закон. Правомощията и възможностите на ВСС по този въпрос са по-скоро индиректни – обучения, осигуряване на нормални условия на работа и разглеждане на наказателни процеси и

т.н. съобразно отговорите на предходни въпроси, касаещи наказателното правораздаване.

Отговор на въпрос № 29: Дисциплинарният подход по дисциплинарни производства, касаещи данни на неформални контакти с лобисти, разследвани лица, обвиняеми или подсъдими, следва да бъде строго законосъобразен, без съмнения за несвоевременност, необективност, непрозрачност в рамките на законовите възможности за това, да не бъдат оставяни съмнения за субективност и пристрастност и съобразно надлежно установената информация.

Отговор на въпрос № 30: Възможността за публикуване на прокурорски актове, включително постановления за отказ да бъдат образувани наказателни производства и за прекратяване на наказателни производства следва да е законосъобразна, при строго спазване на законовите ограничения и изисквания за това.

Допълнителни въпроси:

Отговор на допълнителен въпрос № 1: Мерките за гарантиране и защита на правата на обвиняемите лица и техните защитници по досъдебни наказателни производства са посочени и регламентирани в закон и българският законодател е този, който следва да прецени обхвата, правилата и начините за осъществяване на правото за защита.

Отговор на допълнителен въпрос № 2: Правилата за провеждане на наказателни процеси са законодателно регламентирани и всеки български гражданин и магистрат следва да полага усилия за тяхното спазване и изпълнение.

Отговор на допълнителен въпрос № 3: Всеки прокурорски акт следва да бъде надлежно, ясно и на разбираем език мотивиран. Възможностите и правилата за обжалване на постановления за отказ да бъде образувано наказателно производство бяха коментирани в отговор на предходен въпрос. Процедурата по чл. 213 от НПК следва да бъде изпълнявана.

Отговор на допълнителен въпрос № 4: Висшият съдебен съвет не притежава законодателна инициатива и по възможността за законодателни изменения би могъл да дава становища.

Отговор на допълнителен въпрос № 5: Поощренията на прокурори следва да бъдат правени при стриктно спазване на регламента по глава Петнадесета „Поощрения“ на ЗСВ, в чиито текстове е предвидена възможност съответната колегия на Висшия съдебен съвет да може да предлага на президента на Република България да награждава с ордени или медали съдии, прокурори и следователи за изключителни

или за големи заслуги за осъществяване на съдебната власт и да може да поощрява съдия, прокурор и следовател с отличие или награда за проявени висок професионализъм, образцово изпълнение на служебните задължения и високи нравствени качества.

Отговор на допълнителен въпрос № 6: Публичен регистър на командировани прокурори е наличен на съответната интернет-страница на ВСС.

Отговор на допълнителен въпрос № 7: Всички процедури по избор на магистрати, не само на административни ръководители, следва да бъдат строго законосъобразни, с отчитане и на правилата и изискванията за морал, почтеност, своевременност и мотивираност на избора. Наличието на единствен кандидат не предпоставя незаконосъобразност.

Отговор на допълнителен въпрос № 8: Адмирирам регламентирането в закон на провеждането и ползването на решения на общи събрания на звена от Прокуратурата на РБ при избор на административни ръководители и редови прокурори. Съобразяването с решенията и мненията на тези колективни органи при вземането на управленски решения би подобрило тази дейност. Но, както многократно имах възможност да отбележа в отговорите на предходни въпроси, тези обстоятелства следва да бъдат уредени от българския законодател.

Отговор на допълнителен въпрос № 9: Разследванията на действия на главния прокурор и процедурите по съдебен контрол върху постановленията, с които е отказано образуване на наказателно производство, следва да бъдат строго законосъобразни. По тези обстоятелства е заявено отношение в предходни отговори.

С уважение!

Димитър Лещаков - прокурор в АП – Велико Търново